มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (อายุ ๒ – ๕ ปี)

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
๑. การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก	๑.๑ บริหารงานอย่างเป็นระบบ	<u>อัตลักษณ์ขององค์กร</u> ๑.๑.๑ ศูนย์ฯ มีการจัดทำแผนพัฒนา และมีการดำเนินงานตามแผน โดยมีการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้ง	- แผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก - รายงานผลการดำเนินงาน - โครงการ/กิจกรรม - ภาพถ่ายกิจกรรม - แบบสอบถาม/สัมภาษณ์ความพึงพอใจ ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
		๑.๑.๒ ศูนย์ฯ มีแผนพัฒนาตามกรอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด หรือนโยบายของรัฐ ที่ร่วมกันชี้แนะและป้องกันปัญหาของสังคมตามกาลเวลา เช่น มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน โดยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามวงจรคุณภาพ (PDCA)	- แผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่ระบุถึงโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องตามนโยบาย - บันทึกการประชุม

		<u>การจัดการและระบบข้อมูล</u> ๑.๑.๓ ศูนย์ฯ มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบสารสนเทศ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับเป็นลายลักษณ์อักษร	- แผนผังแสดงโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์ ฯ - ข้อกำหนดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของบุคลากร - ข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก เช่น ประวัติการจัดตั้งศูนย์/หลักเกณฑ์/วิธีการการรับสมัครเด็ก/จำนวนเด็ก/ประวัติเด็ก/ประวัติครูผู้ดูแลเด็กหรือครูพี่เลี้ยง เป็นต้น
		๑.๑.๔ ศูนย์ฯ มีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร	- เอกสาร หลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์และบันทึกการจัดกิจกรรม - บันทึกการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรในศูนย์เด็กเล็ก

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๑.๑.๕ ศูนย์ฯ มีคณะกรรมการบริหาร โดยมีผู้แทนจากชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ และมีการประชุมร่วมกัน อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง	- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์เด็กเล็ก - บันทึกการประชุม
		<u>การติดตามประเมินผล</u> ๑.๑.๖ ศูนย์ฯ มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็กโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลศูนย์เด็กเล็กอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง	- แผนการประเมินผลจากหน่วยงานกำกับดูแลศูนย์เด็กเล็ก - บันทึกผลการประเมิน
		๑.๑.๗ ศูนย์ฯ มีการนำผลจากการประเมินไปพิจารณาประกอบการจัดทำ / ปรับปรุงแผนพัฒนาให้บรรลุผลตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษา รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชน และท้องถิ่น	- พิจารณาการปรับปรุงแผนพัฒนาศูนย์ ฯ ที่นำผลการประเมินผลมาใช้ประกอบการพิจารณา - แผนพัฒนาศูนย์ ฯ มีเนื้อหา/แนวทางสืบเนื่องมาจากผลการประเมินที่ผ่านมา - บันทึกการประชุม
		<u>ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</u> ๑.๑.๘ ศูนย์ฯ มีการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์ ฯ อย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง	- แบบประเมินความพึงพอใจของ ผู้ปกครอง กรรมการศูนย์ฯ ชุมชน เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล - บันทึกผลการประเมิน
	๑.๒ การบริหารจัดการบุคลากร	<u>คุณวุฒิ/คุณสมบัติ</u> ๑.๒.๑ หัวหน้าศูนย์ ฯ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี	- หลักฐานผ่านการศึกษา - หลักฐานรับรองประสบการณ์ทำงานด้านปฐมวัย - ใบรับรองแพทย์

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๑.๒.๒ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย และไม่เป็นโรคติดต่อ กรณีมีวุฒิการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรีต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี และมีประสบการณ์การทำงานด้านเด็กปฐมวัยมาแล้วอย่างน้อย ๒ ปี หรือได้รับการฝึกอบรมการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพิ่มเติม	- หลักฐานผ่านการศึกษา / การฝึกอบรม - หลักฐานรับรองประสบการณ์ทำงานด้านปฐมวัย - ใบรับรองแพทย์
		๑.๒.๓ หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงทุกคนได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างน้อยปีละ ๒๐ ชั่วโมง	- หลักฐานผ่านการฝึกอบรม
		<u>สวัสดิภาพ</u> ๑.๒.๔ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ มีสุขภาพจิตที่ดี ได้รับสวัสดิภาพ ด้านการรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปี การประกันสังคม	- ผลการประเมินและทดสอบความเครียดของ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง - ใบรับรองแพทย์
		๑.๒.๕ อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ต่อจำนวนเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม ดังนี้ - เด็กอายุ ๒-๓ ปี มีครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ๑ คน ต่อเด็ก ๗ - ๑๐ คน - เด็กอายุ ๓ ปีขึ้นไปมีครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ๑คน ต่อเด็ก ๑๐ - ๑๕ คน	- เอกสาร/หลักฐานบ่งชี้จำนวนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงและเด็กปฐมวัย ได้แก่ ๑) ทะเบียนเด็กแสดงจำนวนและอายุของเด็ก ๒) จำนวนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานจริง

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
	๑.๓ การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก (ก) สภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร	๑.๓๑ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์ ฯ มีความสะอาด ร่มรื่น แข็งแรง ปลอดภัย ตั้งอยู่ห่างจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษและพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย	- โครงสร้างอาคาร ประตู หน้าต่าง มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี - ขนาดของอาคารเหมาะสมกับจำนวนเด็กและ มีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน - ห่างจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษ และพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย
		๑.๓๒ ศูนย์ ฯ มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นหลากหลาย เพียงพอ เหมาะสมตามวัย โดยพื้นที่สนามเด็กเล่นควรเป็นพื้นทราย สนามหญ้าหรือยางสังเคราะห์ ตามความเหมาะสมของพื้นที่	- มีบัญชีรายชื่อเครื่องเล่น มีเครื่องเล่นตามบัญชี - การจัดและการใช้พื้นที่สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นมีความเหมาะสม
		๑.๓๓ เครื่องเล่นภายในศูนย์ ฯ ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย แข็งแรง อยู่ในสภาพที่ดี การติดตั้งเครื่องเล่นแต่ละชนิดถูกต้อง อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และมีการตรวจสอบ/ซ่อมบำรุงเป็นระยะ	- บันทึกการตรวจสอบ/ซ่อมบำรุงตามระยะเวลาที่กำหนด
		สุขลักษณะ ๑.๓๔ ศูนย์ ฯ มีการเก็บสำรองน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้อย่างเพียงพอและถูกสุขลักษณะ	- มีภาชนะเก็บกักน้ำที่สะอาด ปลอดภัย และจัดวางในบริเวณที่เหมาะสม
		๑.๓๕ ศูนย์ ฯ มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ	- มีถังขยะที่สะอาด มีฝาปิดมิดชิด อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี และมีการจัดเก็บขยะออกจากศูนย์ฯทุกวัน
		การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ๑.๓๖ ศูนย์ฯ มีการจัดมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก	- บอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมศูนย์ ฯ ภายนอกอาคารศูนย์ - เอกสารแผ่นพับ ความรู้ต่าง ๆ - ภาพกิจกรรม

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
	(ข) สภาพแวดล้อมภายในอาคาร	การเรียนรู้และสุขลักษณะ ๑.๓๗ พื้นที่ภายในอาคารของศูนย์ ฯ สะอาด เหมาะสม แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีกลิ่นอับ ทางเดินและพื้นที่จัดกิจกรรมปลอดภัยไม่มีสิ่งกีดขวาง ปูพื้นด้วยวัสดุที่ปลอดภัย และ มีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม	- แสงสว่างเพียงพอสามารถอ่านหนังสือได้ชัดเจนและสบายตา - ไม่มีกลิ่นอับ - อากาศถ่ายเทสะดวก - การบันทึกข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุ
		๑.๓๘ พื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กมีอัตราส่วน ๒ ตารางเมตรต่อเด็ก ๑ คน เป็นอย่างน้อย	- ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และจำนวนเด็ก
		๑.๓๙ ภายในห้องเรียนมีมุมเสริมทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กอย่างน้อย ๕ มุม พร้อมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม	- มีการจัดมุมเสริมทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์อย่างน้อย ๕ มุม - มีทะเบียนจำนวนวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้
		๑.๓๑๐ อาคารของศูนย์ ฯ มีพื้นที่สำหรับให้เด็กนอนพักผ่อนอย่างเหมาะสม เครื่องนอนประจำตัวเด็กสะอาด และเพียงพอสำหรับเด็กทุกคน	- พื้นที่เพื่อการนอนพักผ่อนของเด็กเหมาะสมไม่แออัด - เครื่องนอนมีเพียงพอสำหรับเด็กทุกคน - เครื่องนอนได้รับการทำความสะอาดสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เป็นอย่างน้อย
		๑.๓๑๑ ศูนย์ ฯ มีการจัดห้องพยาบาลหรือที่พักสำหรับเด็กป่วย	- มีห้องพยาบาล หรือมุมพยาบาลสำหรับดูแลเด็กเจ็บป่วยเป็นสัดส่วน และมีตู้ยาสามัญประจำบ้าน
		๑.๓๑๒ ครุภัณฑ์สำหรับเด็ก และครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสม และมีจำนวนเพียงพอ	- ครุภัณฑ์จัดวางอยู่ในตำแหน่งที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมของเด็ก - จำนวนครุภัณฑ์เพียงพอ - ใช้ครุภัณฑ์ในการดำเนินกิจกรรมประจำวันอย่างเหมาะสม คุ้มค่า

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๑.๓๑๓ เครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น หวี แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว ประจำตัวเด็กสะอาด และมีครบสำหรับเด็กทุกคน	- อุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัวของเด็กแต่ละคนมีป้ายชื่อ/เขียน/ปักชื่อ - อุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับเด็กสะอาด มีการจัดเก็บเป็นระเบียบ
		๑.๓๑๔ สถานที่เตรียมอาหาร และปรุงอาหารสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีการปกคลุมอาหารที่พร้อมบริโภคขณะขนส่ง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการจ้างเหมาผู้ประกอบอาหารจัดส่งมาจากภายนอก) และมีการตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน	- โต๊ะที่ปรุงอาหารควรมีความสูงอย่างน้อย ๖๐ เซนติเมตร สะอาด และปลอดภัย - มีข้อกำหนดมาตรฐาน วิธีการขนส่งในสัญญาว่าจ้างกรณีจ้างเหมาผู้ประกอบอาหาร - มีผู้รับผิดชอบตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน
		<u>สุขอนามัยด้านอาหาร</u> ๑.๓๑๕ อุปกรณ์และภาชนะที่ใส่อาหาร ทำด้วยวัสดุปลอดภัย และมีการทำความสะอาดภาชนะและจัดเก็บอย่างเหมาะสม	- อุปกรณ์และภาชนะที่ทำด้วยวัสดุปลอดภัย - การล้างและการจัดเก็บอุปกรณ์ ภาชนะที่ใส่อาหารถูกสุขลักษณะ โดยการคว่ำในตะแกรงโปร่งสะอาดสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ เซนติเมตรให้แห้ง (ไม่ใช่เช็ดให้แห้ง) เมื่อแห้งแล้ว จัดเก็บภาชนะในที่ปิดมิดชิด
		๑.๓๑๖ ผู้จัดเตรียมอาหารและผู้ปรุงอาหารมีสุขภาพดี ปฏิบัติงานอย่างถูกสุขลักษณะ สวมผ้ากันเปื้อน หมวกคลุมผมทุกครั้งที่ประกอบอาหาร และต้องได้รับการอบรมความรู้ด้านโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง	- ใบรับรองแพทย์ หรือข้อมูลประวัติสุขภาพของผู้ประกอบอาหาร - ใบประกาศนียบัตร หรือหลักฐานประวัติการฝึกอบรม - แฟ้มประวัติบุคลากร - มีผู้รับผิดชอบตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๑.๓๑๗ ห้องน้ำ ห้องส้วมของศูนย์ฯ สะอาด ไม่ลื่น มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก โถส้วมมีขนาดพอเหมาะกับตัวเด็ก และมีจำนวนเพียงพอ มีอ่างล้างมืออยู่ในระดับที่พอเหมาะกับตัวเด็กและมีสบู่ล้างมือสำหรับเด็ก	- ห้องน้ำ ห้องส้วม โถส้วม อ่างล้างมือติดตั้งอยู่ในระดับที่พอเหมาะกับตัวเด็ก - ห้องน้ำ ห้องส้วม โถส้วม อ่างล้างมือมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้สอย - มีสบู่ หรือเจลล้างมือสำหรับเด็ก - มีราวจับหรืออุปกรณ์ความปลอดภัยอื่นในการใช้ส้วมของเด็ก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ไม่ใช่ส้วมชักโครก)
		๑.๓๑๘ ภายในอาคารมีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ	- ภาชนะที่ใช้รองรับขยะ มีสภาพดีและมีฝาปิดมิดชิดอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม - มีการจัดการขยะอย่างเหมาะสม มีการดูแลถังขยะให้สะอาดอยู่เสมอ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลออกจากอาคาร ทุกวัน
	๑.๔ มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	๑.๔.๑ มีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในการดูแลเด็ก	- มีเอกสารบันทึกการประชุม - คำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษร
		<u>การบริหารความเสี่ยง/อุบัติภัย</u> ๑.๔.๒ มีระบบรองรับเหตุฉุกเฉิน หรือระบบป้องกันภัย มีการจัดทำแผนและซักซ้อมป้องกันการเกิดอุบัติภัยต่าง ๆ เช่นกรณีเกิดไฟไหม้ น้ำท่วม พายุสึนามิ - มีการซ้อมอพยพเด็กและครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง - มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่มองเห็นได้ชัดเจน หยิบใช้ได้สะดวก มีสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงต้องใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ถูกต้อง	- มีแผนป้องกันภัย - มีการบันทึกการซักซ้อมการป้องกันอุบัติภัย - มีอุปกรณ์ดับเพลิงในสภาพที่ใช้งานได้ และมีจำนวนเพียงพอ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		- มีการติดหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โรงพยาบาล เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน วัด หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	- มีการติดหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินที่มองเห็นอย่างชัดเจน
		๑.๔๓ มีการสำรวจและค้นหาจุดที่อาจจะก่อให้เกิดอันตราย ทั้งภายในและภายนอกอาคารศูนย์เด็กเล็กเป็นระยะเพื่อป้องกันและแก้ไขมิให้เกิดอันตรายแก่เด็ก - บริเวณโดยรอบหากมีแม่น้ำ สระน้ำ บ่อน้ำ คลอง ต้องทำรั้วกั้นล้อมรอบบริเวณที่อาจเกิดอันตราย - กรณีภายในศูนย์มีอ่างน้ำ โอ่งเก็บน้ำ ควรมีฝาปิดที่สามารถป้องกันการพลัดตกลงไปของเด็กได้	- มีการบันทึกการสำรวจสถานที่ - มีบันทึกการประชุม - มีรั้วกั้นรอบบริเวณที่อาจเกิดอันตรายกับเด็ก - มีฝาปิดอ่างน้ำหรือโอ่งน้ำที่สามารถป้องกันการพลัดตกลงได้
		<u>แมลงแหล่งเพาะเชื้อโรค</u> ๑.๔๔ มีมาตรการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและพาหะนำโรค	- มีการติดตั้งมุ้งลวดการป้องกันกันแมลงและพาหะนำโรค - มีบันทึกการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลง
		๑.๔๕ มีมาตรการในการรับ/ส่งเด็ก <u>การลักพาตัว</u> - ผู้ปกครองลงลายมือชื่อไว้เป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้งเพื่อป้องกันการลักพาตัวเด็ก <u>ความปลอดภัยในการเดินทาง</u> - ที่จอดรถรับ/ส่งเด็ก หรือผู้มาติดต่อ อยู่ห่างจากตัวอาคาร พื้นที่กิจกรรมของเด็กในระยะที่ปลอดภัย - กรณีที่เด็กและผู้ปกครองต้องโดยสารเรือมารับ/ส่ง ต้องมีชูชีพสวมให้เด็กทุกคนทุกครั้งในการรับ-ส่งเด็ก	- มีสมุดเซ็นชื่อรับ/ส่งเด็ก (กรณีการเปลี่ยนผู้มารับ/ส่งเด็ก ผู้ปกครองแจ้งชื่อบุคคลที่จะมารับเด็กเป็นการล่วงหน้า) - มีการจัดระบบจราจรภายในศูนย์ในการรับ/ส่งเด็ก - ผู้ปกครองมีชูชีพสำหรับเด็ก

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		- กรณีที่เด็กและผู้ปกครองเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ ต้องมีหมวกนิรภัย (หมวกกันน็อก) สำหรับเด็ก	- ผู้ปกครองมีหมวกนิรภัย(หมวกกันน็อก)สำหรับเด็ก
	๑.๕ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	<u>การมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย</u> ๑.๕.๑ มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ระหว่างพ่อแม่ หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กอย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง	- มีบันทึกการประชุม มีภาพถ่ายหรือบันทึกการจัดกิจกรรม
		๑.๕.๒ มีการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมกับชุมชนในโอกาสสำคัญตามเทศกาลต่าง ๆ สอดคล้องกับประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ๆ	- มีบันทึกการประชุม มีภาพถ่าย - แผนจัดกิจกรรมประจำปี
		๑.๕.๓ มีการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ/ความรู้/ของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง พ่อแม่และเด็กปฐมวัย ในศูนย์เด็กเล็ก	- มีทำเนียบเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน - บันทึกการทำกิจกรรมร่วมกัน
		<u>บริการชุมชน</u> ๑.๕.๔ มีการจัดศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งความรู้บริการชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็ก	- มีบันทึกการประชุม มีภาพถ่ายแผนจัดกิจกรรมประจำปีในการจัดกิจกรรม
๒. การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	๒.๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย	<u>บทบาทของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงที่ส่งเสริมการเรียนรู้</u> ๒.๑.๑ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้และดำเนินการตามแผน ฯ เพื่อพัฒนาความ สามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	- แผนจัดกระบวนการเรียนรู้/แผนการจัดกิจกรรมที่พัฒนาเด็กปฐมวัย ๔ ด้าน คือด้านร่างกาย จิตใจ - อารมณ์ สังคม และสติปัญญา - มีรายงานการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๒.๑.๒ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงจัดหา ผลิต และใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านอย่างเหมาะสม	- สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก - แผนการจัดประสบการณ์ - กิจกรรมประจำวัน
		๒.๑.๓ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลตามแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ	- บันทึกการนิเทศติดตามแผนจัดกระบวนการเรียนรู้
		๒.๑.๔ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงสามารถสังเกตพฤติกรรมของเด็กและประเมินพัฒนาการเบื้องต้นอย่างต่อเนื่อง	- มีแบบประเมินพัฒนาการเด็ก - มีแบบบันทึกพฤติกรรมเด็ก
		๒.๑.๕ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงสามารถให้การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา และ/หรือส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ กรณีที่มีปัญหา	- บันทึกสภาพปัญหาและการแก้ไขของเด็ก
		๒.๑.๖ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงจัดทำผลพัฒนาการเด็กและข้อมูลสำหรับการส่งต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น	- บันทึกผลการประเมินพัฒนาการเด็ก
		<u>การสร้างความสัมพันธ์ทางบวกกับเด็กและครอบครัว</u> ๒.๑.๗ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและผู้ปกครอง มีจิตใจมั่นคง ควบคุมอารมณ์ได้ มีความเป็นมิตรกับเด็กและผู้ปกครอง	- มีการประเมินความพึงพอใจหรือบันทึกการดำเนินงานของของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง - การสัมภาษณ์ผู้ร่วมงาน พ่อแม่ และเด็ก - ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงไม่มีประวัติถูกร้องเรียน เรื่อง การใช้ความรุนแรง และไม่ละเมิดสิทธิเด็ก
		๒.๑.๘ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก	- บันทึกการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครอง/สมุดรายงานประจำตัวเด็ก - สัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษา - บันทึกการประชุม

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
	๒.๒ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	<u>ด้านโภชนาการ</u> ๒.๒.๑ ดูแลให้เด็กรับประทานอาหาร ครบ ๕ กลุ่มอาหาร	- มีเมนูอาหารที่หลายหลาย และแสดงถึงปริมาณอาหารที่เพียงพอสำหรับเด็ก - มีการจัดอาหารที่มีคุณค่าครบ ๕ กลุ่มอาหาร - มีการใช้เกลือไอโอดีน หรือน้ำปลาเสริมไอโอดีนในการประกอบอาหารทุกครั้ง
		๒.๒.๒ ดูแลให้เด็กดื่มนมและน้ำสะอาด อย่างเพียงพอ	๑. นมที่ให้เด็กดื่มเป็นนมรสจืด และจัดเก็บอยู่ในสภาพที่เหมาะสม ไม่หมดอายุ ๒. น้ำดื่ม ต้องมีคุณลักษณะดังนี้ ๒.๑) น้ำต้มสุก หรือ ๒.๒) น้ำที่ผ่านระบบการปรับปรุงคุณภาพแล้ว เช่น น้ำกรองจาก เครื่องกรองน้ำที่มีการบำรุงรักษาตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์นั้นๆ หรือ ๒.๓) น้ำบรรจุขวดที่ได้รับอนุญาตจาก อย. ๓) น้ำใช้ ควรเป็นน้ำประปา น้ำบาดาล หรือน้ำที่สะอาด
		<u>ด้านสุขนิสัยและสุขภาพกาย</u> ๒.๒.๓ จัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อแขน ขา และลำตัวด้วยการออกกำลังกาย และการเล่นกลางแจ้ง การพัฒนากล้ามเนื้อตา กล้ามเนื้อมือ ประสาทสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ด้วยกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการเคลื่อนไหว เกมการศึกษา การเล่นตามมุม กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมเสรี	- ตารางกิจกรรมประจำวันที่จัดช่วงเวลาให้เด็กได้ออกกำลังกายหรือมีกิจกรรมต่าง ๆ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๒.๒.๔ ฝึกสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุต่อตนเองและผู้อื่น	- แผนการจัดกิจกรรม - กิจวัตรประจำวันในการรับประทานอาหาร การรักษาความสะอาดของร่างกาย (เล็บ ผม ฟัน การขับถ่าย) - บันทึกการเกิดอุบัติเหตุ
		๒.๒.๕ ดูแลให้เด็กได้นอนพักผ่อนกลางวัน อย่างน้อย ๑-๒ ชั่วโมง/วัน	- ตารางการจัดกิจกรรมประจำวันที่มีช่วงเวลาให้เด็กได้นอนพักผ่อนกลางวัน
		๒.๒.๖ ตรวจสุขภาพอนามัยประจำวันของเด็กทุกคน	- บันทึกการตรวจสุขภาพอนามัยประจำวันของเด็ก
		๒.๒.๗ ตรวจสุขภาพของเด็กทุกปี โดยครอบคลุมถึงสุขภาพฟัน สายตา หู วัดอีคิว อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือบุคลากรทางการแพทย์	- บันทึกผลการตรวจสุขภาพเด็ก
		๒.๒.๘ เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ โดยชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงทุก ๓ เดือน และประเมินโดยใช้กราฟแสดงเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโต	- บันทึกภาวะโภชนาการ - สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก - สมุดรายงานประจำตัวเด็ก - เครื่องชั่งน้ำหนักที่ได้มาตรฐาน - เครื่องวัดส่วนสูงที่ได้มาตรฐาน
	๒.๓ พัฒนาการด้านจิตใจ - อารมณ์	๒.๓.๑ จัดกิจกรรมส่งเสริมลักษณะนิสัยให้เด็กได้แสดงพฤติกรรม อารมณ์ และความรู้สึก ด้านศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และได้สัมผัสกับธรรมชาติ	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก
		๒.๓.๒ ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กรู้จักอดทน รอคอย และมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๒.๓๓ ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมตามความสนใจ และความถนัด	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก
		๒.๓๔ ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจ กล้าแสดงออก ร่าเริงแจ่มใส	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก
	๒.๔ พัฒนาการด้านสังคม	๒.๔๑ ส่งเสริมให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ขยัน ประหยัด ความซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - มุมเสริมประสบการณ์
		๒.๔๒ ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา ของห้องเรียนและศูนย์เด็กเล็ก	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - มุมเสริมประสบการณ์ - ข้อตกลงในห้องเรียน
		๒.๔๓ ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรม เพื่อเรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตาม และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - มุมเสริมประสบการณ์
		๒.๔๔ จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรมตามบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณี ภูมิปัญญาไทย และหลักศาสนา	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - สื่อการเรียนรู้
		๒.๔๕ ปลูกฝังให้เด็กรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - สื่อการเรียนรู้
	๒.๕ พัฒนาการด้านสติปัญญา	๒.๕๑ จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง ธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - สื่อการเรียนรู้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๒.๕๒ จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะ ด้านการสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เวลา ผ่านประสาทสัมผัส ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - สื่อการเรียนรู้
		๒.๕๓ จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะด้านการคิดและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามวัย	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - สื่อการเรียนรู้
		๒.๕๔ จัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - สื่อการเรียนรู้
		๒.๕๕ จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะด้านการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างเหมาะสมตามวัย	- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็ก - สื่อการเรียนรู้
๓ ด้านคุณภาพเด็ก	๓.๑ พัฒนาการด้านร่างกายและสุขนิสัยของเด็ก	๓.๑.๑ เด็กมีร่างกายเจริญเติบโตสมวัย เช่น เด็กมีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	- สมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก (ส่วนสูง น้ำหนัก รอบศีรษะเด็ก)
		๓.๑.๒ เด็กมีร่างกายแข็งแรง สามารถทรงตัวได้ดี และสามารถประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การหยิบจับสิ่งของ การเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- แบบทดสอบสมรรถภาพทางด้านร่างกาย - แบบประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย - แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - สมุดรายงานประจำตัวเด็ก
		๓.๑.๓ เด็กมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพตนเอง ได้แก่ แปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน ใช้ช้อนกลาง ล้างมือบ่อย ๆ ปิดปากเวลาไอหรือจาม รู้จักทิ้งขยะให้ถูกที่ และรู้จักช่วยเหลือตัวเอง	- บันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กตามตัวบ่งชี้ - สมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๓๑.๔ เด็กรู้จักระวังอุบัติภัยต่อตนเองและผู้อื่น เช่น ไม่คุยหรือเล่นระหว่างรับประทานอาหาร ไม่เอามือไปแหย่ปลั๊กไฟ	- บันทึกการเกิดอุบัติเหตุของเด็ก
	๓๒ เด็กมีพัฒนาการ ด้านจิตใจ-อารมณ์ สังคม	๓๒.๑ เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เหมาะสมตามวัย รู้จักอดทนรอคอย	- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
		๓๒.๒ เด็กมีความมั่นใจ กล้าแสดงออก ร่าเริง แจ่มใส มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	-แบบประเมิน/สังเกตการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็ก
		๓๒.๓ เด็กมีความสนใจและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
	๓๓ เด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์	๓๓๑ เด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ๘ ประการของกระทรวงศึกษาธิการในด้าน ขยัน ประหยัด ความซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ	- มีหลักฐานแสดงพฤติกรรม ๘ ด้านของเด็ก - มีแผนการจัดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทุกสัปดาห์
		๓๓๒ เด็กสามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของห้องเรียนและศูนย์เด็กเล็ก	- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม - แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
		๓๓๓ เด็กมีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นไทย และหลักศาสนาที่นับถือ	- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม - แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
		๓๓๔ เด็กกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามวิถีของประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม - แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
	๓๔ เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา	๓๔๑ เด็กมีทักษะ ด้านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ จำนวน เวลา มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ)	- มีการติดตามและบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ และการใช้ภาษาของเด็กอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๓๔๒ เด็กมีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง ธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	- มีบันทึกการสังเกต ติดตามพฤติกรรมความสามารถในการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาของเด็ก
		๓๔๓ เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	- แฟ้มสะสมผลงานของเด็กที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ (คำพูด การเล่น ศิลปะ ดนตรี) - แผนการจัดกิจกรรมของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง
		๓๔๔ เด็กมีความสามารถในการอ่านได้เหมาะสมตามวัย	- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม - แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

แหล่งที่มา : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์